

ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ЗАХИСТУ ПРАВ СПОЖИВАЧІВ КРЕДИТНИХ СПІЛОК

О.Я. Маліновська,
кандидат економічних наук

Львівська державна фінансова академія

У статті визначено основні проблеми вдосконалення системи захисту прав споживачів кредитних спілок, а саме: система захисту вкладів, інформаційна закритість кредитних спілок, неефективна реклама, недостатній пруденційний нагляд, низький рівень фінансової грамотності споживача. Розкрито основні причини кожної проблеми та наведено шляхи вирішення причин неефективного захисту прав споживачів. Акцентовано увагу на необхідності створення механізму захисту прав споживачів кредитних спілок та запропоновано свій варіант розв'язання цього питання.

Ключові слова: кредитна спілка, захист прав споживачів, пруденційний нагляд, транспарентність, програма захисту вкладів.

В статье определены основные проблемы совершенствования системы защиты прав потребителей кредитных союзов, а именно: система защиты вкладов, информационная закрытость кредитных союзов, неэффективная реклама, недостаточный пруденциальный надзор, низкий уровень финансовой грамотности потребителя. Раскрыты основные причины каждой проблемы и намечены пути решения причин неэффективной защиты прав потребителей. Акцентировано внимание на необходимости создания механизма защиты прав потребителей кредитных союзов и предложен свой вариант решения этого вопроса.

Ключевые слова: кредитный союз, защита прав потребителей, пруденциальный надзор, транспарентность, программа защиты вкладов.

An efficient consumer protection by credit unions in the first place will help to restore trust and confidence in the established markets of financial products and services. Lack of trust and consumer confidence threatens the foundations of economic growth and recovery. Therefore, the actual at present time is to solve the main problems and proposing appropriate ways to improve consumer protection by credit unions. The article aims to study the basic problems of consumer protection by credit union and to separate the immediate steps to improve the rights of every consumer in order to protect his interests in the financial market.

In the article the main problem of improving consumer protection by credit unions are defined, namely the system of protection of deposits, information secrecy credit unions, ineffective advertising, inadequate prudential supervision, the low level of financial literacy of consumers; the basic reasons for each problem and solutions to the causes of ineffective consumer protection are illuminated. Attention is focused on the need to create a mechanism to protect the rights of consumers by credit unions; the solutions to this issue are proposed

It is necessary to introduce the concept of transparency for credit unions. Transparency of credit unions in the conditions of competition in the financial services market can be an advantage. Therefore, financial information on credit unions must be accessible, understandable and clear to potential consumers of financial services. In our view, this innovation is a necessary step for to enhance consumer confidence in credit unions and to guarantee their rights in the financial market.

Key words: credit union, consumer protection, prudential oversight, transparency, Deposit Guarantee Program.

Постановка проблеми. У сучасній економіці України кредитні спілки є одними із вагомих інститутів кредитування у секторі фінансових послуг та ефективним інструментом в акумулюванні грошових заощаджень та задоволення соціально-економічних потреб. Перевага фінансово-кредитної спілки полягає в тому, що її власниками є ті ж люди, які користуються послугами кредитної спілки. На сьогоднішньому етапі кредитні спілки перебувають у процесі відродження. Вони потребують вдосконалення нормативно-правової бази, наглядового контролю, фінансової стабільності та забезпечення своїх клієнтів захистом їх прав. Ефективний і правильно продуманий захист прав споживачів кредитних спілок, в першу чергу, допоможе відновити довіру та впевненість у налагодженні надання ринкових фінансових продуктів та послуг. Відсутність довіри і впевненості споживачів ставить під загрозу основи економічного зростання та відродження кредитних спілок. Тому актуальним на сьогоднішній час є вирішення основних проблем та запропонування необхідних шляхів удосконалення системи захисту прав споживачів кредитних спілок.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Значну увагу розробці різних аспектів фінансової надійності кредитних спілок приділяли такі вчені, як А. Гамбург, А. Оленчик, О. Тавасієв, С Хорунжий та ін. Питання активізації прозорості діяльності кредитних спілок частково розглянуте В. Марчуком. У його роботі розкриті питання доступності інформації про діяльність кредитних спілок та наявність системи гарантування вкладів членів кредитних спілок. Основними проблемами оптимізації державного регулювання кредитних спілок належить науковцям М. Рудій, О. Волковій, А. Хомутенко. У дослідженнях автори торкаються питання вдосконалення нормативно-правових актів, що регулюють діяльність кредитних спілок. Однак, незважаючи на таку велику кількість проведених досліджень, у цих роботах поверхнево розглядаються питання захисту прав споживачів кредитних спілок. На наш погляд, ця проблема потребує більшого

вивчення, оскільки вона відноситься не тільки до захисту прав споживачів фінансових послуг, а й захисту прав людини.

Метою статті є дослідження основних проблем захисту прав споживачів кредитних спілок, а також виокремлення першочергових кроків до вдосконалення права кожного споживача на захист його інтересів на фінансовому ринку.

Виклад основного матеріалу дослідження. У сучасних умовах нестабільності економічної та політичної ситуації посилення уваги до захисту прав споживачів фінансових послуг у всьому світі пояснюється особливостями сучасних фінансових продуктів та послуг, які передбачають можливість істотного перекладення ризиків, що виникають, саме на споживачів [11]. Споживачі фінансових послуг кредитних спілок (далі КС) також відчують недосконалість системи захисту своїх прав, що зумовлено такими причинами, як:

- 1) відсутністю системи гарантування вкладів;
- 2) інформаційною закритістю кредитних спілок;
- 3) недобросовісною рекламою;
- 4) недостатністю пруденційного нагляду за їхньою діяльністю;
- 5) низьким рівнем фінансової грамотності населення;
- 6) недовірою населення до КС, що не дає змогу активно використовувати його вільні кошти як інвестиційні ресурси.

Для того, щоб виокремити основні шляхи покращання захисту прав споживачів КС, розглянемо кожну із причин окремо.

В умовах сучасного економічного, політичного та соціального стану в Україні проблема захисту вкладів посідає особливе місце. Захист вкладів КС є важливою складовою формування і збереження довіри до національної фінансової системи. Прошло майже 14 років, як Україна зробила крок до створення системи захисту вкладів, а через декілька років з прийняттям ЗУ «Про Фонд гарантування вкладів фізичних осіб України» були створені засади функціонування Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, порядок

відшкодування вкладів. Варто наголосити, що система, створена на початку 2000 р., була націлена лише на захист банківських вкладів. Чинним законодавством питання захисту вкладів КС залишається не врегульоване.

Беручи до уваги необхідність захисту вкладів споживачів КС, 12 червня 2007 р. було зареєстровано об'єднання кредитних спілок «Програма захисту вкладів» - добровільне об'єднання КС, метою діяльності якої є: забезпечення фінансової стабільності КС, введення норм і стандартів пруденційного нагляду для кредитних спілок, проведення аналізу фінансового стану [13].

Поставлені цілі мають досягатися на кількох рівнях [2, с. 8-9]:

- базовий рівень (орієнтація КС на стабільний розвиток, забезпечення діяльності органів управління відповідно до законодавства України та кооперативних принципів);

- рівень забезпечення фінансової стабільності (збір, обробка звітності КС, моніторинг дотримання правил надання фінансових послуг, аналіз фінансового стану);

- рівень гарантій (страхування депозитів).

Станом на кінець 2012 р. у складі учасників «Програми захисту вкладів» налічується 48 КС (7,8% усіх кредитних спілок), які об'єднують 313,5 тис. осіб та охоплюють всі регіони України. Вони обслуговують 17,1% активів; 16,7% кредитів, 21,4% вкладників усіх українських кредитних спілок.

Кредитні спілки-учасники цього об'єднання, врахувавши досвід роботи в кризових умовах, продовжують проводити зважену кредитно-депозитну політику, розміщуючи тимчасово вільні кошти на депозитах у банках. Для забезпечення високого рівня надійності та стабільності своїх установ учасники програми активно формують резервний капітал, який є надійним фундаментом для роботи, особливо під час кризових явищ [1]. Вважається, що таке об'єднання є ефективним і його діяльність забезпечує високу якість надання доступних

фінансових послуг для населення України і гарантує безпечність вкладів.

На основі цього об'єднання сьогодні створено інформаційний проект «Відкрита кредитна спілка», де кредитні спілки надають інформацію про свій капітал, резервний капітал, обсяг наданих кредитів своїм членам, обсяг залучених депозитів, активи та дотримання нормативів. Участь є добровільною, і станом на 2014 р. лише 143 кредитні спілки (це близько 22% від загальної кількості) відкрили свою інформацію [4]. Розкриття інформації через даний проект дозволяє зробити висновок про прозорість діяльності деяких КС.

Наступною проблемою, яка є на шляху досягнення стабільності захисту прав споживачів, є інформаційна закритість КС. Достатня поінформованість споживача є запорукою прийняття відповідальних рішень при купівлі фінансової послуги і є основним принципом ефективного захисту споживачів. Тому даний аспект потребує найнагальнішого вдосконалення.

В ЗУ «Про кредитні спілки» ст. 22 не має зазначеної інформації про те, що оприлюднення звітних даних кредитних спілок у засобах масової інформації є обов'язковим. Також у ЗУ «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» ст. 14 визначено, що «...банки, страховики та інші фінансові установи зобов'язані не пізніше, ніж до 30 квітня року, що настає за звітним періодом, оприлюднювати річну фінансову звітність та річну консолідовану фінансову звітність разом із аудиторським висновком шляхом розміщення на власній веб-сторінці з опублікуванням у періодичних або неперіодичних виданнях» [6]. КС дійсно не порушують законодавство і оприлюднюють інформацію. Але, у більшості випадків, така звітність доступна в обмеженому вигляді лише за останні роки або її немає взагалі. З іншого боку, КС не зобов'язані на особистій веб-сторінці розкривати інформацію про дотримання нормативів діяльності та наявність ліцензій на здійснення визначених державними регуляторами видів діяльності. Така ситуація створює перешкоди для

повноцінного аналізу діяльності КС і породжує недовіру до кредитних спілок як фінансових установ.

Ще одним негативним показником інформаційної прозорості є питання рекламної інформації про діяльність КС. Оскільки використовуючи недостатню фінансову грамотність споживачів, компанії які не відносяться до фінансових установ, даючи неправомірну рекламу, вводять в оману громадян, завдаючи суттєвої шкоди їхнім фінансовим інтересам та діловій репутації фінансових установ, які здійснюють свою діяльність правомірно. Така негативна практика суттєво знижує імідж кредитних спілок і, головне, шкодить фінансовому ринку України, погіршуючи інвестиційний клімат у державі [12, с. 208].

Тому, на наш погляд, першочерговим є впровадження змін до ЗУ «Про рекламу» щодо діяльності кредитних спілок, а саме [7, 8, 9]:

- упровадження в законодавство про фінансові послуги поняття «необхідна достовірна інформація про умови надання споживачеві фінансових послуг» та відповідальність за ненадання такої інформації;

- упровадити в законодавство стосовно реклами послуг, пов'язаних з залученням коштів населення, норм, що така реклама не повинна містити розмірів очікуваних дивідендів та розмірів майбутніх прибутків, а повинна містити номер ліцензії, дату її видачі та найменування органу, який видав цю ліцензію для окремої фінансової установи.

На наш погляд, такі заходи підвищать рівень впевненості громадян щодо захищеності їхніх інтересів та прав, а також призупинить появу недобросовісної поведінки на ринку фінансових послуг щодо споживачів.

Наступним кроком до покращення якості захисту прав споживачів є пруденційний нагляд за діяльністю КС. Назва «пруденційний» походить від англійського *prudential*, що перекладається як «розсудливий». Відомий західний фахівець у сфері монетарного управління М. Федстей описує сутність цього підходу як ендогенний та дуже простий шлях виваженого управління майбутніми подіями. Традиційні методи

контролю і нагляду, у тому числі й закріплені в нормативно-правових документах, не завжди дають задовільний результат, оскільки фіксують те, що вже відбулося. Для ранньої діагностики – і в цьому принципова відмінність пруденційного нагляду – характерна реєстрація потенційної можливості ускладнень [3, с. 105].

Головним документом, який регулює це питання, є Концепція запровадження пруденційного нагляду за небанківськими фінансовими установами та Програма розвитку системи пруденційного нагляду за небанківськими фінансовими установами від 2010 року. Відповідно до цієї Концепції, пруденційний нагляд – це система наглядових процедур Держфінпослуг за дотриманням фінансовою установою пруденційних правил, що дозволяє зменшити наглядове навантаження на фінансові установи, діяльність яких не несе загрози невиконання зобов'язань перед існуючими клієнтами, і посилить наглядові зусилля за установами, діяльність яких є чи може бути загрозою для виконання таких зобов'язань [10, с. 3].

При здійсненні діяльності на ринку кредитної кооперації контролюються [10, с. 4]:

- дотримання критеріїв та нормативів платоспроможності, якості активів, ризикованості операцій та ліквідності для забезпечення стабільної діяльності фінансових установ;

- належний рівень усіх видів капіталу, продуктивних і непродуктивних активів кредитної спілки;

- дотримання порядку формування резерву забезпечення покриття втрат від неповернених позичок;

- дотримання критеріїв якості системи управління кредитної спілки.

На наш погляд, упровадження пруденційного нагляду перш за все зміцнить довіру населення до КС і значно зміцнить їх позиції на фінансовому ринку.

Фінансова грамотність є не менш важливим елементом у процесі прийняття фінансових рішень споживачів. Наприклад, брати участь у роботі фінансових ринків, мати заощадження і жити краще, планувати своє пенсійне забезпечення, а також

грамотно управляти власними зобов'язаннями. Стає очевидним, що більш високий рівень фінансової обізнаності дає можливість звичайним людям ефективніше управляти своїми фінансами.

У нашому випадку фінансова грамотність споживачів у виборі фінансових послуг КС відіграє важливу роль і дозволяє громадянам:

- володіти інформацією про існуючі фінансові продукти і їх виробників (продавців), а також про канали отримання інформації консультаційних послуг;

- використовувати наявну інформацію в процесі прийняття рішення: при здійсненні спеціальних розрахунків, оцінці ризику, зіставленні порівняльних переваг і недоліків тієї чи іншої фінансової послуги.

Усі причини незадовільного забезпечення прав споживачів кредитних спілок призводить до втрати довіри населення до таких фінансових установ. Як свідчать показники рівня довіри до фінансових посередників, - кредитні спілки знаходяться на передостанньому місці (1,7%) довіри, тоді як в середньому вона становить: до банків (61,9 %), страхових компаній (19,2%), інвестиційних фондів (15%), недержавних пенсійних фондів (11,2%), інвестиційних брокерів (3,5 %), трастових компаній (1,4%) [5, с. 104].

Отже, виходячи із вищезазначеної інформації, можна стверджувати, що в Україні відсутній механізм системи захисту прав споживачів, що зумовлює необхідність його розробки (табл. 1).

Таблиця 1

Механізм захисту прав споживачів кредитних спілок*

Ключові аспекти	Детальніше
Мета	Гарантування прав і виконання обов'язків кредитних спілок, а також забезпечення недоторканості прав споживачів кредитних спілок
Основні позиції	<ul style="list-style-type: none"> - об'єктивність; - державне регулювання; - прозорість; - рівень фінансової грамотності споживачів; - захист персональних даних; - належний рівень конкуренції
Напрями діяльності	<ul style="list-style-type: none"> - захист прав споживачів; - підвищення рівня прозорості інформації; - підвищення рівня фінансової обізнаності споживачів; - розроблення ефективної системи вкладів; - розроблення надійної системи рекламної інформації; - вдосконалення системи пруденційного регулювання
Нормативно-правове забезпечення	<ul style="list-style-type: none"> - перегляд ЗУ «Про фонд гарантування вкладів фізичних осіб» - перегляд ЗУ «Про рекламу» - перегляд ЗУ «Про кредитні спілки»

*Джерело : узагальнено автором

Існує нагальна потреба у внесенні змін до системи захисту прав споживачів кредитних спілок, а саме:

1. Необхідність перегляду чинної нормативно-правової бази кредитних спілок:

- включення у перелік фінансових установ, на які розповсюджується ЗУ «Про фонд гарантування вкладів фізичних осіб» або започаткування Фонду гарантування вкладів членів кредитних спілок, гарантом якого буде держава;

- перегляд ЗУ «Про рекламу» та впровадження поняття про необхідну й достовірну інформацію фінансових послуг КС;

- переглянути ЗУ «Про кредитні спілки» у частині розкриття інформації на власній веб-сторінці КС.

2. Удосконалення системи пруденційного нагляду за кредитними спілками (необхідність встановлення мінімального стандарту розкриття інформації: специфіка, періодичність, мета інформації);

3. Забезпечення фінансової обізнаності споживачів КС (проведення різноманітного роду тренінгів, консультацій, зустрічей, надання роз'яснювальних буклетів);

Висновки. Оцінюючи наявну систему захисту прав споживачів кредитних спілок, зазначимо, що її сучасний стан потребує вдосконалення як у частині організаційній, так і в наглядовій. Необхідним є впровадження міжнародних стандартів фінансової звітності та опрацювання проектів нормативно-правових актів. Вважаємо, що оптимальним буде застосування терміна «транспарентність» до кредитних спілок. Сьогодні це поняття застосовується тільки до банків. Транспарентність – розкриття всім зацікавленим особам (кредиторам,

інвесторам, громадськості) інформації щодо цілей діяльності, правових, інституційних і економічних основ, принципових рішень і їх обґрунтування, даних та інформації, прямо або опосередковано пов'язаних з діяльністю фінансової установи, а також умов підзвітності у повному обсязі, в **доступній формі та на своєчасній основі.**

Транспарентність кредитних спілок в умовах конкуренції на ринку фінансових послуг може стати перевагою. Тому фінансова інформація про КС має бути доступною, зрозумілою і чіткою для потенційного споживача фінансових послуг. На наш погляд, такі нововведення буде необхідним кроком для підвищення довіри споживачів до КС і до захисту та гарантування їхніх прав на фінансовому ринку.

ВИКОРИСТАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Аналіз діяльності учасників «Програми захисту прав споживачів» за підсумками 2012 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.pzv.net.ua/?p=1865>
2. Башкатов, О. Програма стабілізації та фінансового оздоровлення: кредитні спілки беруть ініціативу в свої руки / О. Башкатов, І. Вишневський // Вісник кредитної кооперації. - 2007. - № 2. - С 8-10.
3. Бесінська, Я.В. Пруденційний нагляд в сучасній монетарній політиці / Я.В. Бесінська // Стратегічні пріоритети. – 2008. - № 4(9). – С. 104-114.
4. Інформація в рамках проекту «Відкрита кредитна спілка» за 9 місяців 2014 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.pzv.net.ua/?p=3562>
5. Долгова, О. Недержавні пенсійні послуги в Україні: напрями розвитку / О. Долгова // Вісник КНТЕУ. – 2013. - № 1. – С. 98-108.
6. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/996-14>
7. Про кредитні спілки : Закон України від 20.12.2001 № 2908-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2908-14>
8. Про рекламу : Закон України від 03.07.1996 № 270/96-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/270/96-вр>
9. Закон України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» від 12.07.2001 № 2664-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2664-14>
10. Розпорядження державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України від 15.07.2010 №585 «Про затвердження Концепції запровадження пруденційного нагляду за небанківськими фінансовими установами та Програми розвитку системи пруденційного нагляду за небанківськими фінансовими установами [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.finrep.kiev.ua/download/fsr_concept_prudential_supervision_n585_15jul2010.pdf
11. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 31.10.2012 №867-р «Про схвалення стратегії реформування системи захисту прав споживачів ринків на ринку

- фінансових послуг на 2012-2017 роки [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/867-2012-p>
12. Рудая, М.І. Основні засади оптимізації державного регулювання діяльності кредитних спілок / М.І. Рудая // Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України. – 2012. - № 2. – С. 205-214.
  13. Словова, Н.О. Кредитні спілки як учасники Фонду гарантування вкладів (внесків): правові аспекти / Н.О. Словова // Вісник Донецького національного університету [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.stattionline.org.ua/pravo/65/9812-kreditni-spilki-yak-uchasniki-fondu-garantuvannya-vkladiv-vneskiv-pravovi-aspekti.html>

REFERENCES

1. Analiz diial'nosti uchashnykiv «Prohramy zakhystu prav spozhyvachiv» za pidsumkamoy 2012 roku [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.pzv.net.ua/?p=1865>
2. Bashkatov, O. Prohrama stabilizatsii ta finansovoho ozdorovlennia: kredytni spilky berut' initsiatyvu v svoi ruky / O. Bashkatov, I. Vyshnevs'kyi // Visnyk kredytnoi kooperatsii. - 2007. - № 2. - S 8-10.
3. Besins'ka, Ia.V. Prudentsiinyi nahliad v suchasni monetarnii politytsi / Ia.V. Besins'ka // Stratehichni priorytety. – 2008. - № 4(9). – S. 104-114.
4. Informatsiia v ramkakh proektu «Vidkryta kredytna spilka» za 9 misiatsiv 2014 roku [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <http://www.pzv.net.ua/?p=3562>
5. Dolhova O. Nederzhavni pensiini posluhy v Ukraini : napriamy rozvytku / O. Dolhova // Visnyk KNTEU. – 2013. - №1. – S. 98-108.
6. Pro bukhholders'kyi oblik ta finansovu zvitnist' v Ukraini : Zakon Ukrainy vid 16.07.1999 № 996-KhIV [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/996-14>
7. Pro kredytni spilky : Zakon Ukrainy vid 20.12.2001 № 2908-III [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2908-14>
8. Pro reklamu : Zakon Ukrainy vid 03.07.1996 № 270/96-VR [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/270/96-vr>
9. Zakon Ukrainy «Pro finansovi posluhy ta derzhavne rehuliuвання ryнкiv finansovykh posluh» vid 12.07.2001 № 2664-III [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2664-14>
10. Rozporiadzhennia derzhavnoi komisii z rehuliuвання ryнкiv finansovykh posluh Ukrainy vid 15.07.2010 № 585 «Pro zatverdzhennia Kontseptsii zaprovadzhennia prudentsiinoho nahliadu za nebankivs'kymy finansovymy ustanovamy ta Prohramy rozvytku systemy prudentsiinoho nahliadu za nebankivs'kymy finansovymy ustanovamy [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: http://www.finrep.kiev.ua/download/fsr_concept_prudential_supervision_n585_15jul2010.pdf
11. Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 31.10.2012 №867-r «Pro skhvalennia stratehii reformuvannia systemy zakhystu prav spozhyvachiv ryнкiv na ryнку finansovykh posluh na 2012-2017 roky [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/867-2012-r>
12. Rudaiia, M.I. Osnovni zasady optymizatsii derzhavnoho rehuliuвання diial'nosti kredytnykh spilok / M.I. Rudaiia // Zbirnyk naukovykh prats' Natsional'noho universytetu derzhavnoi podatkovoї sluzhby Ukrainy. – 2012. - №2. – S. 205-214.
13. Slovova, N.O. Kredytni spilky yak uchashnyky Fondu harantuvannia vkladiv (vneskiv): pravovi aspekty / N.O. Slovova // Visnyk Donets'koho natsional'noho universytetu [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <http://www.stattionline.org.ua/pravo/65/9812-kreditni-spilki-yak-uchasniki-fondu-garantuvannya-vkladiv-vneskiv-pravovi-aspekti.html>

Стаття надійшла до редакції 14.10.2014